

(reportáž z vystoupení Milana Dvořáka a Věry Slunéčkové z tvorby Vladimíra Vysockého)

Pokaždé, když se loučíme v kavárně Caféidoscop po vystoupení Milana Dvořáka a Věry Slunéčkové, víme, že se máme znovu na co těšit. V pondělí 13. března 2007 bylo v Praze jaro a v útulných prostorách kavárny **Milan Dvořák s Věrou Slunéčkovou** věnovali svůj pořad s názvem

Román o holkách

Vladimíru Vysockému. O Vysockém lze dlouze vyprávět. Vedle Bulata Okudžavy patří k nejznámějším představitelům sovětské tvorby, kterou bychom mohli nazvat například městský folk, ale uvedené zařazení určitě není přesné.

Vysockij se narodil 25. ledna 1938 v rodině důstojníka. Tři roky po narození začala na území SSSR válka a byť byl Vysockij tehdy malé dítě, válka ovlivnila i část jeho tvorby. Ostatně, Velká vlastenecká válka se všemi hrůzami a oběťmi nutně ovlivnila život snad každého obyvatele bývalého Sovětského svazu. Vysockij sice začal studovat na technice, ale po roce začal studovat na divadelní fakultě MCHAT. Pokud jde o hudbu, jako dítě se učil na piáno a během studií krom básní skládal i písně. Jako herec prošel několika divadly, ale svou nejslavnější éru prožil od roku 1964 v moskevském divadle Dramatu a komedie na Tagance, kde působil slavný režisér Ljubimov. Jeho nejslavnější rolí v tomto divadle byl Hamlet.

Počátkem šedesátých let začíná skládat písně. Jsou inspirovány pouličním folklorem, válkou, romancemi, ale s nádechem parodie, jsou inspirovány sportem, ale se skrytou alegorií, či se týkají tématu vězňů, práškačů, tajné policie, zkrátka témat zde najdeme nepřeborně. Byl třikrát ženatý. Nejznámější je jeho třetí manželka Marina Vladyová, kterou si vzal v roce 1970. Vladyová je dcerou ruských emigrantů žijících v Paříži, operního zpěváka a primabaleríny. S Vysockým, který hrál asi ve třiceti filmech, se Vladyová poznala při natáčení filmu Docela malá povídka. Nevím, kolik lidí ví, že v roce 1957 natočila

Věra Slunéčková

foto: Tomáš Pohl ©

devatenáctiletá Vladyová v Československu film režiséra V. Vlčka V proudech, v němž byl jejím

hereckým partnerem její první manžel Robert Hossein. Vladyová napsala o Vysockém knihu *Přerušný let*. Vysockij pracoval bez ohledu na zdravotní problémy a žil opravdu naplno. V jeho životě měly roli i drogy a alkohol a měl období, kdy spal jen dvě hodiny denně. 25. července 1980, kdy v Moskvě probíhaly Západem bojkotované olympijské hry, Vysockij umírá na zástavu srdce na schodech ke svému bytu. Je pohřben na Vagaňkovském hřbitově a denně se mu chodí klanět lidé, kteří jej uctívají jako Boha.

Písňový repertoár Vysockého v originále, pokud posluchač nemá výborné znalosti hovorové ruštiny, je polovičním zážitkem. Na Vysockého písňové tvorbě jsou nejcennější právě texty zpívané Vysockým, jeho chraplavým hlasem místy připomínajícím křik. Je velmi těžké překládat Vysockého texty do zpívatelné podoby. V článku Evy Malenové *Vladimír Vysockij nepije sám* je srovnává autorka dva překlady písně *Dialog u televize*. Kniha **Vladimír Vysockij nepije sám** je sbírkou překladů Vysockého písňových textů od Milana Dvořáka. Překladatelka Jana Moravcová, na rozdíl od Milana Dvořáka, používá méně hovorový jazyk než Dvořák. Přesto, že tento překlad smysl písně rovněž velmi dobře vystihuje, atmosféru lépe vystihuje překlad Milana Dvořáka. O této myšlence jsem se v Caféidoscopu ten pondělní večer přesvědčil mnohokrát.

Román o holkách je název jediné Vysockého prózy, či spíše torza a črt ze života lidí na okraji společnosti. Prózu přeložil Milan Dvořák a vyšla zatím pouze v časopisu *Sovětská literatura*. Podobně jako v pořadu o Novelle Matvejevové, kde Věra Slunéčková četla z jejího deníku mezi písněmi, byl Román o holkách rovněž použit jako spojovací text. Věrka Slunéčková četla, či spíše velmi dobře hrála, úryvky ze života dívky Tamary, která z potvory dozraje v docela jinou ženu. Tamara, ale i většina písní toho večera, patří v ruštině do žánru nazvaného "blatnyje pjesni". Příkladem takové písně je i známá *No tak vidíš, Máňo*, jejíž melodie je ruská a slova napsal Géza Včelička. S tímto žánrem jsem se setkal v osmdesátých letech minulého století při poslechu desky nazpívané v Paříži zde žijící Dinou Verni. Jednalo se především o písně vzniklé ve stalinských táborech. U písní Vysockého jde o autorskou hudební a textovou tvorbu, kde hlavní roli hrají dobří rváči, zlodějíčci, práskači, fízlové, vězení a lágry.

Sovětský svaz byl léta líčen jako země, kde kriminalita odumírá, protože v době, kdy bude zdarma chleba, nebude zločin. Bída, milióny bezprizorných dětí po obou válkách daly naopak kriminalitě netušený růst. Vysockého "blatnyje pjesni" působí silně autobiografickým dojmem, ale stejně jako u jeho válečných písní jde o zdání, či spíše o dokonalou znalost prostředí, psychiky a jazyka. Jak řekl Milan Dvořák úvodem, jde o prostředí moskevských dvorů padesátých až sedmdesátých let minulého století, plných lehkých holek a těžkých frajerů. Vysockij ten večer zpíval ústy a slovy Milana Dvořáka o nebožtíkovi, který už nemá bytový problém, o Ljošovi, co to má za sebou, o provazu odsouzence k smrti. Milan spolu s Věrkou zpívali společně o trápení strašidel, zněly úvahy o tom, že kapitána Cooka snědli domorodci proto, že se chtěli najíst a nezeptali se ho na občanský průkaz. Zněl i známý *Dialog u televize*, vynikající parodie na dialog ženy a muže alkoholika u televize, známá v podání Jarka Nohavici.

Román nejen o holkách

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Úterý, 27 Březen 2007 04:00

Zněla píseň o útěku z tábora, o touze po rajských jablkách jako symbolu svobody, nebo píseň o tom, kdo bude platit za básníka s úvahami o věku, kdy Jesenin byl zavražděn s legendou o sebevraždě ve 26 letech, o Kristu a jeho 33 letech, o smrti Puškina, Majakovského i Rimbauda. O těch, kteří umřeli později se zpravidla už tolik neví.

Milan Dvořák přednesl vynikajícím způsobem Vysockého báseň *Můj Hamlet* a zněla známá píseň, připíjející v závěru na to, ať se všechny lágry v Rusku zrušej, ať se všechna vězení zboří. Zněla píseň za písní, všechny v nezaměnitelné interpretaci překladatele Milana Dvořáka. Večer plynul a dozněla poslední píseň a skončil i Román o holkách.

Nikdo nechtěl domů, a tak jako přídavek zněla Okudžavova Stará Gruzínská píseň.

Potěšitelné je, že 15. května 2007 se můžeme znovu sejít v Caféidoscopu na pořadu věnovanému méně známému písničkáři Alexandru Galičovi, tentokrát pouze s Milanem Dvořákem.